

BOB.152.1.2019

Żywiec, 26 sierpnia 2019 r.

Katowickie Koło Partii Zieloni

z/u Sz. P. Grażyna Kulik

Armii Krajowej 10/11

41 – 943 Piekary Śląskie

**Odpowiedź na petycję z dnia 25 czerwca 2019 roku w sprawie
zrezygnowania z używania jednorazowego plastiku oraz rozpoczęcia akcji
edukacyjnej dotyczącej tego problemu**

W dniu 25 czerwca 2019 roku do Urzędu Miejskiego w Żywcu wpłynęła petycja z dnia 24 czerwca br. w sprawie zrezygnowania z używania jednorazowego plastiku oraz rozpoczęcia akcji edukacyjnej dotyczącej tego problemu wystosowana przez Katowickie Koło Partii Zieloni.

Jako władze samorządowe Miasta Żywca (Burmistrz Żywca oraz Rada Miejska reprezentowana przez Przewodniczącą Rady) ogromnie cieszymy się, że ten bardzo ważny i bardzo mocno pojawiający się w różnego rodzaju mediach temat został zauważony przez katowickie koło Partii Zielonych. To właśnie lokalne oddziały, lokalni działacze, miejscowi influencerzy powinni nadawać ton dyskusji publicznej w sprawach ważnych zarówno dla regionu, kraju, jak i świata. Pojawiające się w kadrach telewizyjnych, na czołówkach gazet zdjęcia ze zwierzętami morskimi, które padły ofiarą setek tysięcy ton plastików zalegających w oceanach stały się początkiem dyskusji na temat globalnego problemu, a gdzieś po drodze zapomniano, że problem globalny rozpoczyna się lokalnie, w braku odpowiedniej wiedzy na temat segregacji śmieci, w rosnących kosztach recyklingu czy problemie z utylizacją niewykorzystanych frakcji i rosnących każdego dnia cen za odbiór RDF.

By móc odpowiedzieć w pełni na pytania i propozycje zawarte w petycji konieczne jest przedstawienie całego kontekstu sytuacyjnego dotyczącego działań związanych z zagospodarowaniem plastiku, w szczególności jednorazowego. Równie istotnym jest fakt, że w tym rozumieniu należy rozumieć Żywiec jako miejsce, które pełni funkcję stolicy regionu – powiatu żywieckiego, a zatem jest również miejscem, które centralnie odpowiada za gospodarkę odpadami na tym terenie. Jednostką odpowiedzialną za gospodarkę odpadami jest spółka Beskid. **I to właśnie Żywiec był pierwszym miastem w Polsce, gdzie podjęto próbę selektywnej zbiórki odpadów, łącząc ją jednocześnie z intensywnymi działaniami edukacyjnymi kierowanymi do mieszkańców, w szczególności dzieci.** Pierwsze próby segregacji odpadów komunalnych podjęto na terenie miasta Żywca w 1992 r. poprzez zorganizowanie odbioru surowców wtórnych w systemie kontenerowym i specjalistycznych pojemnikach PA 1100. Zbiórkę prowadzono w kilkunastu kontenerach KP7 o poj. 7m³ podzielonych na trzy komory z przeznaczeniem na różne surowce oraz 300 szt. pojemników PA 1100. Cechą charakterystyczną ww. pojemników jest ich oznakowanie – odpowiednio dobrana kolorystyka, napisy i kształt otworów wrzutowych, by mieszkańcy nie mieli problemów z ich odróżnianiem. Kontenery i pojemniki rozstawiono w ciągach handlowych i osiedlach mieszkaniowych budownictwa jedno i wielorodzinne, przy zachowaniu zasady, że jeden zestaw przypada na ok. 500 mieszkańców. Pomimo regularnego wywozu odpadów balastowych z pojemników na nieczystości komunalne przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Żywcu, stopień czystości surowców wtórnych wybieranych z pojemników na segregację nie przekraczał 30%. Tak słabe wyniki można tłumaczyć małą świadomością mieszkańców oraz brakiem bezpośrednich motywacji finansowych.

Doświadczenia omawianego okresu próbnego segregacji odpadów komunalnych w znacznym stopniu wpłynęły na decyzję o umieszczeniu we wspólnym

programie gospodarki odpadami komunalnymi – przyjętym przez gminy tworzące Spółkę „BESKID” – segregacji odpadów komunalnych „u źródeł” ich powstawania. Surowce wtórne miały być segregowane przez mieszkańców i gromadzone w workach kolorowych z LDPE, odpady organiczne w brązowych pojemnikach kompostowych a odpady nieużyteczne w pojemnikach na balast (w gminach wiejskich przejściowo w czarnych workach).

Pierwszą gminą (należącą do Spółki BESKID), która wprowadziła system segregacji była gmina Żywiec. Zestawy wieszakowo – workowe (o wartości jednostkowej ok. 10 zł) sfinansowane przez Urząd Miasta, rozdano za darmo właścicielom posesji oraz umieszczono w blokach mieszkaniowych na klatkach schodowych. Worki foliowe (podobnie jak wcześniej pojemniki) były odpowiednio oznakowane kolorystycznie i nadrukowane instrukcją segregowania. **Można zatem powiedzieć, że byliśmy prekursorami selektywnej zbiórki odpadów na wiele lat wcześniej przed wejściem odpowiednich rozporządzeń dotyczących jej prowadzenia** (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów).

Dziś z perspektywy blisko trzydziestu lat działań zmierzających do tego, by podnieść efektywność gospodarki odpadami, wiemy z całą pewnością, że najbardziej istotnym elementem w walce o czystą ziemię są działania odgórne, rządowe i instytucji europejskich, które wprowadzają do obiegu prawnego odpowiednie rozporządzenia, skutkujące określonymi sankcjami, które można egzekwować. Podkreślamy jednocześnie, że potrzebne są zarówno działania odgórne, o których mowa wyżej, jak również działania oddolne ze strony mieszkańców. Z przykrością zauważamy, że są osoby, które nie przyjmują do wiadomości, że palenie plastiku w piecach szkodzi środowisku, a przede wszystkim zdrowiu.

Powołane przez Katowickie Koło Partii Zieloni przykłady miast, które wprowadzają „zakazy”, które oczywiście są chlubne i zasługujące na szacunek,

ale w praktyce oznaczają jedynie tyle, że plastik zostanie ograniczony z przestrzeni miejskiej, w sferze organizowanej przez miasto (nakaz stosowania plastików wobec organizatorów wydarzeń). To rozwiązanie nie przyniesie jednak skutku, o który zapewne chodzi autorom petycji, a zatem likwidacji jednorazowego plastiku z przestrzeni publicznej w ogóle. Warto jednocześnie dodać, że żadne miasto nie jest w stanie zagwarantować, próbując nawet wprowadzić najostrzejsze zasady ograniczenia używania plastiku, że uczestnik imprezy nie zaśmieci przestrzeni miejskiej plastikiem zakupionym w sklepie np. opakowaniem po batoniku. Miasto może prowadzić działania edukacyjne, propagacyjne, dawać przykłady dobrych praktyk.

Do przykładu dobrych praktyk zaliczylibyśmy, oczywiście, również tak zwane „butelkomaty”, które zostały wcześniej zainstalowane przez Sosnowiec i Kraków (który notabene po pewnym czasie z tego działania się wycofał), jednak cały czas dochodzimy do tego, że jest to zaledwie tzw. wierzchołek góry lodowej. Jeden czy nawet kilka automatów do zbierania butelek z całą pewnością nie wyeliminują problemu jednorazowego plastiku. Podobnie jak nie wyeliminuje go zakaz ich używania na imprezach miejskich czy organizowanych przez miasto. Oczywiście takie działania też są przez nas – jako miasto Żywiec – i naszych partnerów podejmowane, co zostanie opisane w dalszej części odpowiedzi na petycję. Warto też podkreślić, że w coraz większej liczbie krajów takie urządzenia, jak butelkomaty są po prostu jednym z elementów wyposażenia sklepów, które butelki plastikowe wprowadzają do powszechnego obiegu. Nie mówimy tu tylko o takich krajach, jak Francja czy Niemcy, ale na przykład o Węgrzech. W Polsce butelkomaty mają raczej charakter symboliczny.

Jak zaznaczyliśmy wcześniej, tylko odpowiednie rozwiązania ustawowe i przepisy mogą zmienić zaistniałą sytuację. Głównym celem, który podkreślamy również na spotkaniach samorządowców z przedstawicielami władz państwowych, jest wzięcie odpowiedzialności za wytwarzany plastik przez jego producentów. W ostatnim czasie jest to zresztą w dobrym tonie, gdyż co widać

i słytać w reklamach społecznych i innymi kanałami dystrybucji (działania typu public relations, społeczna odpowiedzialność biznesu, itd.) najwięksi producenci żywności i napojów (którzy w zdecydowanej większości korzystają z opakowań plastikowych) deklarują czas, w jakim zamierzają doprowadzić do tego, by zabierać z rynku taką samą ilość plastiku, jaką wprowadzają na rynek. Jednak by problem został zlikwidowany nie powinna wystarczyć dobra wola, ale przede wszystkim obowiązek wynikający z przepisów prawa. Wydaje się, że najbardziej prostym, a jednocześnie skutecznym sposobem byłoby wprowadzenie kaucji zwrotnej. Wtedy będziemy mieli do czynienia z realną poprawą sytuacji. Konsumenci zachęcenii zwrotem odzyskania poniesionego wydatku z całą pewnością będą bardziej skorzy do tego, by nie wyrzucać ich do śmieci. Dodajmy do tego dobrą wolę każdego z nas – bo tak naprawdę to od nas wszystkich zależy, co zrobimy z opakowaniem po produkcie, który właśnie zjedliśmy/wypiliśmy.

Dla nas jako samorządowców wielką nadzieją w tym względzie są dyrektywy Unii Europejskiej, które dotyczą walki z plastikiem jednorazowym, w szczególności tzw. Dyrektywa plastikowa (The Single-Use Plastics Directive) zatwierdzona przez Parlament Europejski 27 marca 2019 r. Nowe regulacje mają na celu przede wszystkim zapobieganie powstawaniu odpadów, a gdy nie jest to możliwe, wspierać ich recykling i odzysk. Dzięki tym przepisom składowanie odpadów powinno być systematycznie ograniczane, a coraz powszechniejszym rozwiązaniem powinno stawać się ich przetwarzanie i ponowne wykorzystywanie. Przypominamy, że pakiet odpadowy dotyczący recyklingu i przygotowania odpadów komunalnych do ponownego wykorzystania zakłada eliminację odpadów do:

- 55% do 2025 r.
- 60% do 2030 r.
- 65% do 2035 r.

Jak powszechnie wiadomo, do 2035 r. ilość składowanych odpadów komunalnych na wysypiskach musi zostać zredukowana do 10% całkowitej ilości wytwarzanych odpadów komunalnych. Według oficjalnych danych odpady komunalne poddane recyklingowi stanowiły blisko 28% ogólnej masy odpadów komunalnych wytworzonych w 2016 r.¹ Pakiet odpadowy musi zostać wdrożony w ciągu 2 lat od jego wejścia w życie, to jest do 5 lipca 2020 r.² Już sama ta informacja świadczy o tym, że powinniśmy podejmować takie działania, które w pierwszej kolejności spowodują dbałość o ekologię, w tym eliminację plastiku, w szczególności plastiku jednorazowego na etapie segregacji śmieci w domach i w mieszkaniach. Jako miasto Żywiec nie chcemy bowiem prowadzić fasadowej gospodarki odpadami polegającej na promowaniu li tylko wydarzeń związanych z brakiem plastikowych śmieci, ale nade wszystko na rozsądnej pracy u podstaw (działań edukacyjnych), która skutkować będzie tym, że zlikwidujemy przyczynę, a nie skutek. A taki właśnie charakter mają wszystkie akcje, których jedynym skutkiem jest chwilowe ograniczenie korzystania z określonych tworzyw, bez szerszej refleksji na temat tego, z jakim problemem mamy do czynienia na co dzień.

Miasto Żywiec jest organizatorem lub współorganizatorem wielu wydarzeń kulturalnych, z których najważniejsze imprezy plenerowe lub odbywające się w miejscowym amfiteatrze to: koncert Polskiej Orkiestry Muzyki Filmowej, Tydzień Kultury Beskidzkiej, Muzyka do Granic, Dni Żywca czy też organizowane przez inne podmioty: Męskie Granie, Oscypek Fest czy Dni Powiatu Żywieckiego oraz odbywające się poza amfiteatrem Żywieckie Gody. Piszemy o tym nieprzypadkowo, gdyż praktycznie wszystkie te imprezy mają charakter publiczny, a z uwagi na ilość osób, które w nich uczestniczą podlegają ustawie o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. 2009 Nr 62 poz. 504 ustawa

¹ <https://www.pwc.pl/pl/artykuly/2019/europa-wprowadza-zakaz-plastiku-co-kryje-sie-w-zapisach-dyrektywy-plastikowej.html>

² jw

z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych), w której w art. 8 a, pkt. 4 czytamy: „Niedozwolona jest sprzedaż napojów alkoholowych w twardych opakowaniach, w szczególności wykonanych ze szkła, metalu lub tworzyw sztucznych, które wykorzystane niezgodnie z ich przeznaczeniem mogą stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego”, zatem nie jest możliwa sprzedaż piwa w opakowaniach innych niż plastikowe. Jedynym rozsądnym pomysłem jest wprowadzenie nakazu kaucji zwrotnej za opakowania plastikowe, co ma już miejsce na części organizowanych w naszym mieście wydarzeń (np. podczas tegorocznej edycji Męskiego Grania). Podkreślając jednak fakt, że dla nas równie istotna, jak działania na rzecz ograniczenia jednorazowego plastiku, jest konieczność jego zbiórki i możliwość powtórnego wykorzystania przez producenta wspólnie z marką Żywiec-Zdrój w amfiteatrze Pod Grojcem, gdzie odbywają się wszystkie masowe imprezy plenerowe, umieściliśmy specjalną butelkę – kontener. Firma Żywiec Zdrój w oficjalnym komunikacie napisała: „W amfiteatrze Pod Grojcem stanął specjalny kosz, do którego można wrzucać zużyte opakowania PET. Jest on częścią inicjatywy realizowanej przez Żywiec Zdrój we współpracy z miastem Żywiec, której celem jest przekonanie mieszkańców i turystów odwiedzających miasto, że warto segregować opakowania, bo dzięki temu mogą one zostać poddane recyklingowi i posłużyć do powstania kolejnych przedmiotów, w tym kolejnych opakowań. Do recyklingu właśnie trafiają wszystkie butelki, zebrane w ramach akcji w żywieckim amfiteatrze. Zbiórka butelek wpisuje się w zobowiązanie środowiskowe firmy Żywiec Zdrój, która zadeklarowała, że już w 2020 roku taka sama ilość plastiku, jaką firma wprowadza na rynek, zostanie zebrana i przekazana do recyklingu. Latem turyści oraz mieszkańcy Żywca i okolicznych miejscowości tłumnie odwiedzają amfiteatr Pod Grojcem, biorąc udział w licznych koncertach i pokazach. W ciepłe dni chętnie spożywają również napoje z plastikowych opakowań, które po opróżnieniu trafiają do śmieci. **Opakowania te są wartościowym surowcem, który może zostać ponownie wykorzystany, o ile**

trafi do odpowiedniego pojemnika. Dlatego Żywiec Zdrój we współpracy z miastem Żywiec, udostępnił w amfiteatrze specjalny kosz, do którego goście obiektu mogą wrzucać butelki PET. Jest to także zachęta do segregowania odpadów. Proste działanie o wielkich skutkach. Kosz dostępny jest już w żywieckim amfiteatrze. Zebrane w ramach akcji butelki zostaną następnie przekazane do recyklingu. Dzięki temu odzyskany surowiec zostanie ponownie wykorzystany i posłuży do wytworzenia m.in. kolejnych butelek. Podobną akcję Żywiec Zdrój przeprowadził w marcu br. podczas Półmaratonu Żywieckiego. Uczestnicy biegu oraz kibice chętnie przyłączyli się zarówno do zbiórki, jak i warsztatów edukacyjnych, które towarzyszyły wydarzeniu. W ramach akcji udało się zebrać i przekazać do recyklingu aż 260 kg opakowań. Zaangażowanie firmy w działania na rzecz bardziej efektywnego systemu zbiórki i recyklingu to jedno z założeń zobowiązania środowiskowego, jakie Żywiec Zdrój ogłosił podczas ostatniego Szczytu Klimatycznego ONZ w Katowicach. Firma wiele uwagi poświęca działaniom wpisującym się w ideę gospodarki o obiegu zamkniętym, w myśl której ten sam zasób może być przetwarzany i ponownie wykorzystany do produkcji nowych opakowań oraz różnego rodzaju przedmiotów. Pozwala to ograniczyć produkcję pierwotnego plastiku i zużycie zasobów naturalnych - takich jak ropa naftowa, energia czy woda - oraz emisję gazów cieplarnianych. Przykładem tego typu działań firmy Żywiec Zdrój jest wprowadzona w marcu br. woda w opakowaniach 5 l wykonanych w 100% z tworzywa pochodzącego z recyklingu (rPET). Dodatkowo Żywiec Zdrój we współpracy z partnerami działa na rzecz poprawy systemu zbiórki i recyklingu opakowań tak, by w 2025 roku móc osiągnąć powyżej 90% recyklingu butelek PET w Polsce. Deklaruje również, że do 2020 roku taka sama ilość plastiku, jaką wprowadzi na rynek, zostanie zebrana i poddana recyklingowi. Istotną częścią zobowiązania środowiskowego Żywiec Zdrój jest również deklaracja opracowania i wprowadzenia na rynek alternatyw dla plastikowych opakowań. Firma zrobiła już w tym kierunku pierwsze kroki, wprowadzając na

rynek produkty w puszkach oraz w szklanych opakowaniach, które pozwalają ograniczyć użycie pierwotnego plastiku.

Współpraca Miasta Żywca z marką Żywiec Zdrój zaowocowała również tym, że w trakcie spotkań Burmistrza Miasta Żywca oraz konferencji i wydarzeń organizowanych w budynku Urzędu Miejskiego zrezygnowano z plastikowych butelek, wprowadzając butelki szklane o pojemności 0,7 l. Woda podawana jest w szklankach, dla wyeliminowania z obiegu również plastikowych kubków. Jak wspomniano w komunikacie firmy Żywiec Zdrój, przy okazji Półmaratonu Żywieckiego (18 marca 2019 r.) została przeprowadzona akcja edukacyjna. Jednak myliłby się ten, kto myślałby, że to pierwsze działanie w Żywcu dotyczące problematyki plastiku. Otóż od wielu lat w trakcie imprez organizowanych przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji organizowane są zajęcia dotyczące problematyki prawidłowej segregacji odpadów (jak zostało wykazane wyżej to właśnie racjonalna gospodarka odpadami i trafienie plastiku do odpowiedniego kosza daje prawdziwy efekt, w odróżnieniu od jednorazowych akcji) realizowane poprzez zabawy i konkursy, które nie tylko wzmacniają wiedzę, ale też budują poczucie odpowiedzialności. Bardzo istotnym elementem działań edukacyjnych, które sugeruje w swoim piśmie Katowickie Koło Partii Zieloni jest działalność edukacyjna. Warto podkreślić, że między innymi w tym celu powołane zostało Miejskie Centrum Ekologiczne. Miejskie Centrum Ekologiczne w Żywcu (MCE) zostało utworzone przy Biurze ds. Pozyskiwania Środków Krajowych i Zagranicznych Urzędu Miejskiego w Żywcu, zgodnie z Zarządzeniem nr BOB.0050.98.2018.BŚ Burmistrza Miasta Żywca z dnia 2 lipca 2018 r. w ramach realizacji zadania pn. „Zagospodarowanie brzegów rzeki Koszarawy na odcinku od mostu kolejowego do mostu trzebińskiego wraz z terenami przyległymi wzdłuż Soły i Jeziora Żywieckiego” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) dla osi priorytetowej: V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów dla działania: 5.4. Ochrona różnorodności

biologicznej dla poddziałania: 5.4.3. Ochrona różnorodności biologicznej zgodnie z Umową o dofinansowanie projektu nr UDA-RPSL.05.04.03-24-08A7/17-00. W 2018 r. Miejskie Centrum Ekologiczne w Żywcu zostało wyposażone w sprzęt multimedialny oraz audiowizualny, meble oraz pomoce edukacyjne. Uroczyste otwarcie odbyło się w dniu 15 września 2018 r. W ramach projektu „Zagospodarowanie brzegów rzeki Koszarawy na odcinku od mostu kolejowego do mostu trzebińskiego wraz z terenami przyległymi wzdłuż Soły i Jeziora Żywieckiego” utworzono również stronę internetową Miejskiego Centrum Ekologicznego dostępną pod adresem: www.mce.zywiec.pl. Strona spełnia funkcję edukacyjną w zakresie walorów bioróżnorodności obszaru objętego projektem. Ponadto informuje o ofercie edukacyjnej Miejskiego Centrum Ekologicznego. Serwis internetowy stworzył możliwość do rozpowszechniania informacji o planowanych w ramach kampanii działaniach prowadzonych na ścieżce dydaktycznej. W ramach strony publikowane są relacje z wszystkich wydarzeń organizowanych na ścieżce dydaktycznej i w Miejskim Centrum Ekologicznym w Żywcu. Ponadto, serwis jest źródłem informacji o przyrodniczo atrakcyjnym terenie wzdłuż rzeki Koszarawy, Soły i brzegów Jeziora Żywieckiego. Strona internetowa została oddana do użytku w dniu 1 października 2018 r. Do 31 grudnia 2018 r. odnotowano 9 213 odsłon. Celem Miejskiego Centrum Ekologicznego w Żywcu jest kształtowanie właściwych postaw człowieka przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody. Szczególnym celem MCE jest propagowanie idei ekorozwoju jako całokształtu działań człowieka na rzecz zrównoważonego rozwoju Miasta Żywca, edukacji ekologicznej jego mieszkańców, kształtowania społecznego poparcia dla proekologicznych przedsięwzięć na terenie Miasta. Do zadań MCE należy w szczególności:

- 1) rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży zagadnieniami ochrony środowiska, ekologii oraz pogłębiania i poszerzania wiedzy z dziedziny zrównoważonego rozwoju wykraczającej poza szkolne programy, zgodnie ze

Strategią Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 oraz Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, w zakresie:

- a) ukazywania zmian zachodzących w otaczającym środowisku oraz uczenia ich wartościowania,
- b) ukazywania zależności stanu środowiska od działalności człowieka,
- c) wyzwalania aktywnej postawy wobec zagrożeń środowiska przyrodniczego,
- d) prowadzenia działań w środowisku za pomocą metod opartych na doświadczeniach, obserwacjach i pomiarach,
- e) organizowania działań służących poprawie stanu środowiska w najbliższym otoczeniu,
- f) wspierania edukacji ekologicznej i kształtowania postaw prośrodowiskowych,

2) zachęcanie mieszkańców i turystów do spędzania czasu w sposób aktywny oraz poznawania walorów turystycznych regionu,

3) rozwijanie i kształtowanie nawyków czynnego wypoczynku,

4) współdziałanie z organizatorami wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży,

5) organizowanie przeglądów, wystaw i konkursów dla dzieci i młodzieży, konferencji, szkoleń, warsztatów, seminariów, prelekcji i warsztatów z zakresu edukacji ekologicznej i ochrony bioróżnorodności itp.,

6) organizowanie zajęć terenowych oraz spacerów przyrodoznawczych z zakresu edukacji ekologicznej dla dzieci, młodzieży szkolnej oraz seniorów.

Ponadto do zadań MCE należą:

- 1) działania zwiększające świadomość ekologiczną mieszkańców Miasta Żywca,

- 2) współpraca w obszarze zrównoważonego rozwoju i edukacji ekologicznej z placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi oraz społecznością lokalną i regionalną, krajowymi i zagranicznymi Centrami Edukacji Ekologicznej,
- 3) działania sprzyjające zmianie nawyków mieszkańców w zakresie sposobu korzystania z cennych przyrodniczo obszarów,
- 4) wspieranie i promowanie inicjatyw samorządów lokalnych i podległych im instytucji zmierzających do podniesienia jakości środowiska i życia mieszkańców,
- 5) promocja ścieżki dydaktycznej utworzonej w ramach projektu pn. „Zagospodarowanie brzegów rzeki Koszarawy na odcinku od mostu kolejowego do mostu trzebińskiego wraz z terenami przyległymi wzdłuż Soły i Jeziora Żywieckiego” oraz obszarów Natura 2000 jako terenów zrównoważonego rozwoju, poprzez kampanię edukacji ekologicznej,
- 6) dystrybucja bezpłatnych materiałów własnych i obcych promujących walory turystyczne regionu,
- 7) stała współpraca z Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Żywcu w zakresie realizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych na ścieżce dydaktycznej biegnącej wzdłuż Koszarawy, Soły i Jeziora Żywieckiego.

Wszystkie te działania, które zostały zapisane w programie działania Miejskiego Centrum Ekologicznego (MCE) nie są pustym zapisem, lecz realnie podejmowanymi działaniami. Nie sposób wymienić w tym miejscu wszystkich akcji, które podejmowane są przez MCE, ale z pewnością dla opisywanego tematu istotną będzie realizacja projektu „Mamy rady na odpady”. Był to cykl kilku spotkań. Zajęcia miały na celu przybliżenie zasad obowiązujących przy segregacji śmieci oraz utrwalenie u dzieci właściwych postaw. Miejskie Centrum Ekologiczne wypełniało się gwarem dziecięcych głosów. Uczestnicy spotkania

mogli rozsiać się wygodnie i wysłuchiwać krótkiej prezentacji przedstawiającej właściwe metody postępowania z odpadami. Dzieci aktywnie angażowały się w dyskusję w trakcie spotkania i chętnie dzieliły się swoimi pomysłami na przygotowanie zabawek z recyklingu. W drugiej części spotkania przewidziana była część praktyczna. Ochotnicy otrzymali worki w różnych kolorach, a pozostali mieli za zadanie umieścić w nich śmieci we właściwy sposób. Z niewielką pomocą prowadzącego udało się rozłokować wszystkie śmieci we właściwych pojemnikach. To właśnie tego typu postawy i ich kształtowanie, a nie jednorazowe akcje i eventy, mogą przynieść ostatecznie pożądany efekt. A czym jest wspomniany efekt?

Odpowiedzi na to pytanie udziela nam COBRO. COBRO - Instytut Badawczy Opakowań zajmuje się prowadzeniem badań naukowych, prac badawczo-rozwojowych oraz wdrażaniem wyników tych prac do praktyki. Przedmiotem ich działalności są wszystkie kwestie dotyczące materiałów opakowaniowych i opakowań, w tym ograniczanie ich wpływu na środowisko. W opracowaniu zatytułowanym „Jak powstaje butelka z butelki” czytamy: „Zużyte butelki z PET po wodach i napojach stanowią około 21% masy odpadów z tworzyw sztucznych w Polsce. Są one wartościowym surowcem wtórnym, który poddany recyklingowi (rPET) jest wykorzystywany w wielu gałęziach przemysłu, w tym również ponownie do produkcji opakowań do żywności. Jeżeli recykling odpadów prowadzony jest zgodnie z wymaganiami Rozporządzenia Komisji (WE) nr 282/2008, uzyskany w ten sposób materiał może być wykorzystany do wytwarzania opakowań przeznaczonych do kontaktu z żywnością (np. nowych butelek do wód i napojów).

Butelki z PET mogą być również przetwarzane w recyklingu chemicznym, który pozwala uzyskać substancje podstawowe do produkcji PET lub inne substancje chemiczne, dla przykładu nienasycone żywice poliestrowe służące do wytwarzania farb i lakierów. Uzyskanie dobrej jakości surowca z recyklingu

(rPET) jest możliwe jedynie pod warunkiem odpowiedniej segregacji zużytych butelek, następnie dokładnym usunięciu wszelkich zanieczyszczeń oraz ich przetworzeniu. Taki surowiec można wykorzystać do produkcji nowych butelek wykonanych z materiałów pochodzących w 100% z recyklingu. Zastosowanie tej metody na dużą skalę w produkcji opakowań, umożliwi stworzenie systemu o obiegu zamkniętym, w którym teoretycznie jedna butelka może być wielokrotnie przetwarzana i wykorzystywana do produkcji nowych butelek. (...) Skutecznie działający system recyklingu butelek PET wymaga całej infrastruktury techniczno-technologicznej oraz organizacyjno-prawnej, które umożliwią pozyskanie czystych i niezawierających zanieczyszczeń zużytych opakowań. Wynika to z troski o zdrowie i bezpieczeństwo konsumentów oraz z przepisów prawa, określających normy dla opakowań mających kontakt z żywnością. Największą barierą dla dobrze funkcjonującego i efektywnego systemu recyklingu, który zapewni odpowiednią podaż rPET, są zanieczyszczenia wynikające z nieodpowiedniej segregacji odpadów i niewystarczającego poziomu wiedzy w tym zakresie. Ogromne znaczenie dla poprawy funkcjonowania systemu ma edukacja, mająca na celu uświadomienie roli pojedynczego konsumenta w procesie recyklingu oraz podnoszenie świadomości całego społeczeństwa na temat umiejętnej segregacji odpadów oraz zastosowania surowców wtórnych w gospodarce”.

Reasumując zatem wątek używania jednorazowego plastiku, podstawą jest właściwa edukacja osób w zakresie segregacji odpadów. Im więcej „czystego” jednorazowego plastiku zostanie wyselekcjonowane w procesie segregacji odpadów komunalnych tym większa szansa na to, że nie zaśmieci on środowiska, a wręcz przeciwnie otrzyma on tak zwane „drugie życie”. Aktywność Urzędu Miejskiego w Żywcu poza wspomnianymi wcześniej działaniami ekologicznymi, to również szereg rozwiązań praktycznych. Począwszy od segregacji śmieci z podziałem na frakcję w Urzędzie Miejskim oraz jednostkach podległych,

z wyraźnym oznaczaniem odpowiednich koszy na śmieci. Inną z form działalności proekologicznych jest fakt zamontowania już w 2014 roku urządzeń filtrujących wodę we wszystkich szkołach podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Żywiec. Oprócz oczywistego faktu oszczędności, znamiennym jest fakt ograniczenia, a wręcz wyeliminowania jednorazowych butelek plastikowych PET.

Przedstawione wyżej działania są dowodem na to, że Miasto Żywiec od wielu już lat prowadzi takie działania ekologiczne, które są systemowe i w znaczny sposób wpływają na to, że plastik jednorazowy jest w praktyce stosowany bardzo rzadko. Idąc jednak z duchem czasu, dbamy zarówno o ograniczenie jego ilości do niezbędnego minimum, jak również do tego, by ten istniejący na rynku nie stawał się balastem, lecz pełnowartościowym materiałem, który będzie można wykorzystać ponownie.

BURMISTRZ MIASTA

mgr inż. Antoni Szlagor